

Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

**«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ
ВІДНОСИНИ»**

Для здобувачів вищої освіти спеціальностей

073 Менеджмент

076 «Підприємництво та торгівля»

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ: метод. вказ. до вивч. дисц. для здобувачів спеціальностей 073 «Менеджмент», 076 «Підприємництво та торгівля» денної та заочної форми навчання. Укладачі: доц. Андрощук І.О., асист. Щельник О.В. Кропивницький: ЦНТУ, 2024. 27 с.

Укладачі: Андрощук І.О., к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності.
Щельник О.В. , ас. кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності

Рецензенти: Миценко І.М., д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Центральноукраїнського національного технічного університету.
Орлова А.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.

Схвалено на засіданні кафедри економіки менеджменту та комерційної діяльності Протокол від “28” серпня 2024 року № 1

© ЦНТУ, 2024 рік
© Андрощук І.О.
© Щельник О.В.
2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 073 «Менеджмент» 076 «Підприємництво та торгівля»	Професійної підготовки	
		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: 073 «Менеджмент» 076 «Підприємництво та торгівля»	2-й	2-й
		Семестр	
Тижневих годин навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 4,5	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	3-й	3-й
		Лекції	
		28 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		78	114
		Вид контролю: екзамен	

Мова навчання: українська

2. Мета і завдання дисципліни

Навчальна дисципліна «Міжнародні економічні відносини» спрямована на розвиток у здобувачів вищої освіти знань та вмінь щодо ознак найважливіших тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин у сферах міжнародної торгівлі, міжнародної міграції робочої сили, міжнародного руху капіталу, міжнародного науково-технологічного обміну тощо. Ця навчальна дисципліна спрямована на те, щоб дати передові знання, навчити здобувачів вищої освіти працювати у міжнародному контексті, що є вкрай важливим у призмі глобалізаційних викликів функціонування діяльності сучасних суб'єктів господарювання.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системи спеціальних знань з проблем розвитку та сучасного стану міжнародних економічних відносин на основі вивчення закономірностей взаємодії національних економік та міжнародних економічних організацій у сферах міжнародного обміну товарами/послугами, руху факторів виробництва та формування міжнародної економічної політики держав в сучасних умовах глобалізації.

Завдання вивчення дисципліни:

- усвідомити сутність і значення міжнародних економічних відносин;
- досліджувати еволюцію міжнародних економічних відносин, фактори та рівні їх розвитку, особливості дії законів і принципів міжнародних економічних відносин;
- аналізувати стан системи міжнародних економічних відносин та її основних форм.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетенції:

- ЗК3. здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
- ЗК6. здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК7. здатність спілкуватися іноземною мовою;
- ЗК13. цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- ЗК14. здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні компетенції:

- СК1. здатність визначати та описувати характеристики організації;
- СК3. здатність визначати перспективи розвитку організації;
- СК6. здатність діяти соціально відповідально і свідомо;

СК11. здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

СК14. розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності

СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання:

РН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;

РН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації;

РН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами;

РН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, форми та передумови для виникнення міжнародних економічних відносин

Сутність поняття міжнародні економічні відносини та основний понятійно-категоріальний апарат. Передумови, фактори та середовище розвитку міжнародних економічних відносин. Теоретичне осмислення форм міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля, валютно-фінансові відносини, міграція робочої сили тощо

Тема 2. Еволюція розвитку системи міжнародних економічних відносин: етапи становлення і зміна лідерів світової економіки

Особливості міждержавних відносин держав Стародавнього світу. Міжнародні економічні відносини епохи феодалізму (Середньовіччя). Колоніальний період формування міжнародних економічних відносин. Новий (неоколоніальний) період розвитку світогосподарських зв'язків. Уклади та глобальне лідерство у міжнародних економічних відносинах

Тема 3. Особливості розвитку України та її місце в системі міжнародних економічних відносин

Необхідність та значення інтеграції України до світового господарства та міжнародних економічних відносин. Реалізація конкурентних переваг. Україна в міжнародних інвестиційних відносинах. Стабілізація виробництва та його структурна перебудова, залучення іноземних інвестицій. Досягненні експортно-імпортової збалансованості. Головні напрями розвитку міжнародних економічних відносин

Тема 4. Міжнародний поділ праці та міжнародна спеціалізація.

Міжнародний поділ праці як основа міжнародної економічної системи. Основні форми міжнародного поділу праці: міжнародна спеціалізація та міжнародне кооперування виробництва.

Тема 5. Показники економічного розвитку: система національних рахунків та платіжний баланс

Система національних рахунків. Система вимірювання показників за методикою СНС. Паритет купівельної спроможності. Рейтинг країн світу по ВВП. Сутність і структура платіжного балансу. Рівновага платіжного балансу

Тема 6. Сутність та передумови міжнародної економічної інтеграції

Сутність, цілі та передумови міжнародної економічної інтеграції. Форми міжнародної економічної інтеграції. Переваги та недоліки міжнародної економічної інтеграції

Тема 7. Сутність та види міжнародних організацій

Особливості ООН як міжнародного інституту. Рада Безпеки у структурі та діяльності ООН. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Міжнародний валютний фонд. Міжнародний банк реконструкції та розвитку та група Світового Банку. Європейський банк реконструкції та розвитку. Порівняльна характеристика МФКО.

Тема 8. Особливості інтеграційних процесів в системі міжнародних економічних відносин

Інтеграційні процеси в Західній Європі (ЄС, ЄАСТ). Інтеграційні процеси в Північній Америці (НАФТА). Економічна інтеграція в Південній Америці та Азіатсько-Тихоокеанському регіоні

Theme 9. Peculiarities of the functioning of the European Union.

How to make a decision: by majority or all together. How many and in which languages to communicate? Where does the money come from?

Тема 10. Міжнародна торговельна політика

Види міжнародної торгової політики Методи державного регулювання міжнародної торгівлі. Рівні та види державного регулювання міжнародної торгівлі. СОТ та її роль в міжнародній торгівлі товарами

Тема 11. Міжнародна трудова міграція

Сутність, класифікація та особливості міжнародних міграційних процесів. Напрями та наслідки міжнародної міграції робочої сили. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Інтеграція України в міждержавний обмін робочою силою

Тема 12. Міжнародні науково-технічні відносини.

Суть та особливості науково-технічних відносин. Міжнародна передача технологій. Міжнародне технічне сприяння.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Кількість годин					
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Сутність, форми та передумови для виникнення міжнародних економічних відносин.	12	4	2			8	12	1				11
Тема 2. Еволюція розвитку системи міжнародних економічних відносин: етапи становлення і зміна лідерів світової економіки.	14	2	1			11	14					14
Тема 3. Особливості розвитку України та її місце в системі міжнародних економічних відносин.	10	2	1			9	10					10
Тема 4. Міжнародний поділ праці та міжнародна спеціалізація.	10	4	1			5	10	1				9
Тема 5. Показники економічного розвитку: система національних рахунків та платіжний баланс.	10	2	1			7	10					10
Тема 6. Сутність та передумови міжнародної економічної інтеграції.	10	2	1			7	10					10
Тема 7. Сутність та види міжнародних організацій.	12	4	1			7	12					12
Тема 8. Особливості інтеграційних процесів в системі міжнародних економічних відносин.	6	2	1			1	6					6
Theme 9. Peculiarities of the functioning of the European Union.	4		2				4		1			3
Тема 10. Міжнародна торговельна політика.	12	2	1			7	12	1				11
Тема 11. Міжнародна трудова міграція.	10	2	1			7	10		1			9
Тема 12. Міжнародні науково-технічні відносини.	10	2	1			7	10	1				9
УСЬОГО ГОДИН	120	28	14			78	120	4	2			114

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Тема 1. Сутність, форми та передумови для виникнення міжнародних економічних відносин.	2	
2	Тема 2. Еволюція розвитку системи міжнародних економічних відносин: етапи становлення і зміна лідерів світової економіки.	1	
3	Тема 3. Особливості розвитку України та її місце в системі міжнародних економічних відносин.	1	
4	Тема 4. Міжнародний поділ праці та міжнародна спеціалізація.	1	
5	Тема 5. Показники економічного розвитку: система національних рахунків та платіжний баланс.	1	
6	Тема 6. Сутність та передумови міжнародної економічної інтеграції.	1	
7	Тема 7. Сутність та види міжнародних організацій.	1	
8	Тема 8. Особливості інтеграційних процесів в системі міжнародних економічних відносин.	1	
9	Theme 9. Peculiarities of the functioning of the European Union.	2	1
10	Тема 10. Міжнародна торговельна політика.	1	
11	Тема 11. Міжнародна трудова міграція.	1	1
12	Тема 12. Міжнародні науково-технічні відносини.	1	
	Разом	14	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Тема 1. Сутність, форми та передумови для виникнення міжнародних економічних відносин.	8	11
2.	Тема 2. Еволюція розвитку системи міжнародних економічних відносин: етапи становлення і зміна лідерів світової економіки.	11	14
3.	Тема 3. Особливості розвитку України та її місце в системі міжнародних економічних відносин.	9	10
4.	Тема 4. Міжнародний поділ праці та міжнародна спеціалізація.	5	9
5.	Тема 5. Показники економічного розвитку: система національних рахунків та платіжний баланс.	7	10
6.	Тема 6. Сутність та передумови міжнародної економічної інтеграції.	7	10
7.	Тема 7. Сутність та види міжнародних організацій.	7	12
8.	Тема 8. Особливості інтеграційних процесів в системі міжнародних економічних відносин.	1	6

9.	Theme 9. Peculiarities of the functioning of the European Union		3
10.	Тема 10. Міжнародна торговельна політика.	7	11
11.	Тема 11. Міжнародна трудова міграція.	7	9
12.	Тема 12. Міжнародні науково-технічні відносини.	7	9
	Разом	78	114

7. Критерії та засоби оцінювання

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, у тому числі: перший рубіжний контроль – 30 балів, другий рубіжний контроль – 30 балів; 40 балів виносяться на іспит.

По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних проєктів, вирішення практичних задач та кейсів.

Розподіл балів для поточного оцінювання за видами робіт

Види робіт	Розподіл балів у %	Кількість балів за поточним оцінюванням	В тому числі розподіл за рубіжними контролями	
			I	II
Поточне опитування/тестування	10%	6	6	
Розв'язування практичних завдань	20%	12	6	6
Підготовка усних доповідей та презентації	10%	6	6	
Групове розв'язування кейсових завдань, участь в груповій роботі	20%	12	12	
Виконання індивідуального проєкту	40%	24		24
Разом	100%	60 балів	30	30

При виставленні загальної оцінки за іспит враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Критерії оцінки екзамену:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Перелік орієнтовних питань до підсумкового контролю.

1. Сутність МЕВ. Об'єкти та суб'єкти МЕВ.
2. Принципи, рівні та структура МЕВ.
3. Фактори виробництва у світовому господарстві.
4. Особливості зовнішньоекономічних відносин держав стародавнього світу.
5. Міжнародні економічні відносини епохи феодалізму
6. Колоніальний період формування міжнародних економічних відносин.
7. Новий етап розвитку світогосподарських зв'язків.
8. Міжнародні зв'язки у найновіший період.
9. Світова економіка як наукове поняття. Структура та рівні світової економіки.
10. Підходи до класифікації країн.
11. Класифікація країн світу відповідно до соціально-економічного типу.
12. Основні показники розвитку світової економіки.
13. Сутність та етапи розвитку інтернаціоналізації господарського життя.
14. Поглиблення інтернаціоналізації господарського життя в умовах глобальної трансформації.
15. Суперечливість процесу глобалізації.
16. Суть, напрями та фактори розвитку міжнародного поділу праці.

17. Міжнародна спеціалізація як один із напрямів міжнародного поділу праці.
18. Міжнародна кооперація як один із напрямів міжнародного поділу праці.
19. Поняття «міжнародні економічні організації». Роль міжнародних економічних організацій в системі МЕВ.
20. Сучасна система міжнародних економічних організацій, їх класифікація.
21. Економічна діяльність ООН, її рівні.
22. Економічна й Соціальна Рада (ЕКОСОП) ООН.
23. Міжнародна організація праці.
24. Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ).
25. Продовольча й сільськогосподарська організація ООН.
26. ЮНІДО (Організація Об'єднаних Націй із промислового розвитку).
27. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) 28 Міжнародний валютний фонд
28. Група Світового банку.
29. Міжнародна фінансова корпорація.
30. Міжнародний банк реконструкції та розвитку.
31. Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів.
32. ОЕСР.
33. Світова організація торгівлі.
34. G7.
35. G20.
36. Азійський банк розвитку.
37. Арабський валютний фонд.
38. Африканський банк розвитку.
39. Європейський банк реконструкції та розвитку.
40. Європейський інвестиційний банк.
41. Чорноморський банк торгівлі і розвитку.
42. Всесвітній економічний форум.
43. Ініціатива трьох морів.
44. Об'єктивна необхідність регулювання міжнародних економічних відносин.
45. Об'єкти та суб'єкти регулювання.
46. Основні принципи, інструменти та методи регулювання.
47. Рівні механізму регулювання МЕВ.
48. Ендогенна та екзогенна система регулювання міжнародних економічних відносин.
49. Процес установалення конкурентної рівноваги на міжнародних ринках.
50. Сутність та цілі державного регулювання міжнародних економічних відносин.

51. Зовнішньоекономічна політика держави, її суть, цілі, напрямки, види та чинники.
52. Форми, види, характер та методи впливу держави на міжнародні економічні відносини.
53. Державна торговельна, валютна політики, політика іноземного інвестування.
54. Структура сучасної системи регулювання міжнародних економічних відносин.
55. Фірми як регулятори МЕВ.
56. Методи впливу фірм на МЕВ.
57. Основні форми міжфірмового регулювання міжнародних ринків.
58. Поняття глобальної фірми. Етно-, полі- та геоцентричні фірми.
59. Сутність та особливості обмежувальної ділової практики (ОДП).
60. Основні види ОДП. Форми протидії ОДП на національному та міжнародному рівнях.
61. Міжнародний механізм захисту конкуренції.
62. Теорія абсолютних переваг А. Сміта.
63. Закон порівняльних переваг. Розвиток теорії міжнародної торгівлі у концепції порівняльних переваг Д. Рікардо.
64. Модель Гекшера - Оліна та її доведення.
65. Теорема вирівнювання цін на фактори виробництва Гекшера - Оліна - Самуельсона.
66. Парадокс Леонтєва та його вирішення.
67. Теорема Столпера - Самуельсона та її графічна модель.
68. Поняття міжнародної та зовнішньої торгівлі. Показники зовнішньої торгівлі товарами.
69. Структура та географічний розподіл міжнародної торгівлі товарами.
70. Основні тенденції розвитку світової торгівлі товарами на сучасному етапі.
71. Послуга як об'єкт міжнародної торгівлі. Класифікація та види послуг.
72. Структура та сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі послугами.
73. Сутність міжнародного руху капіталу.
74. Передумови та цілі міжнародного руху капіталу.
75. Правило Вальраса.
76. Критерії та форми міжнародного руху капіталу, їх характеристика.
77. Зміст і форми прямих іноземних інвестицій.
78. Причини експорту та імпорту капіталу у формі прямого іноземного інвестування.
79. Економічні ефекти прямих іноземних інвестицій.
80. Злиття і поглинання як форма прямого іноземного інвестування.

81. Динаміка, структура та географія прямих іноземних інвестицій.
 82. Особливості прямого іноземного інвестування в сучасних умовах.
 83. Зміст і форми портфельних іноземних інвестицій.
 84. Причини експорту та імпорту капіталу у формі портфельного іноземного інвестування.
 85. Динаміка, структура та географія портфельних іноземних інвестицій.
 86. Особливості портфельного іноземного інвестування в сучасних умовах.
 87. Сутність та види міжнародної міграції робочої сили.
 88. Етапи міжнародної трудової міграції.
 89. Причини міжнародної міграції робочої сили в умовах економічної глобалізації.
 90. Фактори та економічні ефекти міжнародної міграції робочої сили.
 91. Соціально-економічні наслідки „відпливу умів” для країн-експортерів та імпортерів робочої сили.
 92. Показники міжнародної міграції робочої сили.
 93. Світовий ринок праці.
 94. Динаміка та структура міжнародної трудової міграції.
 95. Основні світові „центри тяжіння” міжнародної трудової міграції.
 96. Нелегальна трудова міграція.
 97. Передумови розвитку міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.
 98. Сутність, структура та види валютних систем.
 99. Світова валютна система та етапи її еволюції.
 100. Спеціальні права запозичення (СДР).
 101. Європейський валютний союз та особливості його розвитку.
- Міжнародна роль євро як засобу розрахунків.
102. Суть та теорії валютного курсу.
 103. Паритет купівельної спроможності.
 104. Вплив процентних ставок на валютний курс.
 105. Номінальний, реальний та ефективний валютний курс.
 106. Конвертованість та котирування валют. Крос-курс.
 107. Режими та динаміка валютного курсу.
 108. Валютна політика і регулювання валютного курсу.
 109. Економічний зміст платіжного балансу та його структура.
 110. Основні методи регулювання платіжного балансу.
 111. Зміст і структура світового фінансового ринку.
 112. Типи операцій на світовому фінансовому ринку.
 113. Ризики валютно-фінансових та кредитних операцій і методи їх страхування.
 114. Європейська валютно-фінансова система.
 115. Базові положення і суть міжнародної економічної інтеграції.
 116. Етапи економічної інтеграції та їх характеристика.

117. Загальні ефекти міжнародної економічної інтеграції.
118. ЄС.
119. Особливості інтеграційних процесів в країнах Північної Америки.
120. Особливості інтеграційних процесів у Південній Америці.
121. Загальні тенденції та особливості інтеграції в країнах, що розвиваються.
122. Регіональні торговельні угоди та їх роль у сучасному світовому господарстві.
123. Поняття та роль міжнародної передачі технології у міжнародних економічних відносинах.
124. Теоретичні основи міжнародної передачі технологій.
125. Міжнародний ринок і форми передачі технологій.

9. Індивідуальний проєкт

Виконання індивідуальних завдань має за мету поглибити знання з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» у вигляді підготовки презентаційного матеріалу на одну з тем:

1. Антимонопольне регулювання в рамках ГАТТ/СОТ.
2. Валютна регулювання окремих країн (за вибором).
3. Валютні обмеження в регулюванні МЕВ.
4. Валютно-фінансові методи торговельної політики.
5. Вільні економічні зони: місце та роль у світовому господарстві.
6. Вплив митного тарифу на виробників, споживачів та економіку в цілому.
7. Двосторонні та регіональні механізми регулювання міжнародних інвестицій.
8. Демпінг у світовій торгівлі.
9. Державне регулювання міжнародної інвестиційної діяльності.
10. Державне регулювання міжнародної трудової міграції в окремих країнах (за вибором).
11. Діджиталізація основних форм міжнародних економічних відносин (за вибором).
12. Дохійський раунд переговорів у рамках СОТ.
13. Економіко-математичне моделювання міжнародного руху факторів виробництва (за вибором)
14. Економічна війна росії проти України.
15. Економічна роль тарифу у великій економіці.
16. Економічна роль тарифу у малій економіці.
17. Економічна та Соціальна Рада ООН (ЕКОСОР): механізм регулювання системи світогосподарських зв'язків.
18. Економічні механізми угод про запобігання подвійному оподаткуванню.
19. Економічні ефекти митного регулювання.

20. Економічні ефекти міжнародних інтеграційних процесів (за окремими формами інтеграції та регіональними угрупованнями).
21. Економічні механізми виходу Великобританії з ЄС.
22. Економічні механізми захисту інтелектуальної власності у світовому господарстві.
23. Економічні механізми міжнародних авторських угод.
24. Економічні механізми міжнародних ліцензійних угод.
25. Економічні механізми міжнародного аутсорсінгу.
26. Економічні механізми міжнародного франчайзінгу.
27. Економічні механізми міжрегіональних інтеграційних угруповань.
28. Економічні механізми угод про взаємний захист інвестицій.
29. Економічні механізми Угоди про асоціацію України з ЄС (за вибором).
30. Економічні санкції розвинених країн проти росії, КНДР та Ірану (за вибором).
31. Економічні санкції та заборони у МЕВ.
32. Експортно-імпортні пріоритети торговельної політики країн (за вибором).
33. Заходи контролю цін у міжнародній торгівлі.
34. Заходи у відповідь у міжнародній торгівлі.
35. Зовнішньоекономічна стратегія високорозвинених країн (за вибором).
36. Інтеграційні механізми Європейського Союзу (за окремими сферами та галузями).
37. Інтеграційні угруповання в Африці та їх загальна характеристика. (за вибором)
38. Інтеграційні угруповання країн Південно-Східної Азії: АСЕАН.
39. Кількісні обмеження у зовнішній торгівлі.
40. Конкурентне регулювання у регіональних торговельних угрупованнях.
41. Концепції міжнародної економічної інтеграції.
42. Ліцензування як інструмент регулювання зовнішньої торгівлі.
43. МБРР: структура та функції, механізм кредитування.
44. Механізм розвитку міжнародного ринку позичкових капіталів.
45. Механізми зон вільної торгівлі.
46. Механізми міжнародної економічної дезінтеграції (за вибором).
47. Механізми економічної інтеграції африканських країн.
48. Механізми митних союзів у світовому господарстві.
49. Механізми міжнародних валютних союзів.
50. Механізми міжнародних фіскальних союзів.
51. Механізми міжнародної патентно - ліцензійної торгівлі.
52. Механізми розв'язання торговельних суперечок СОТ.
53. Механізми створення та діяльності підприємств з іноземним капіталом.

54. Механізми створення та розвитку єдиних внутрішніх ринків.
55. Механізми функціонування спільних ринків.
56. Митна оцінка у системі зовнішньоекономічної діяльності.
57. Міжнародна економічна інтеграція: форми, рівні та механізми розвитку (за вибором).
58. Міжнародна фінансова корпорація: структура, функції.
59. Міжнародний валютний фонд: функції, механізм діяльності, основні програми.
60. Міжнародний ринок позичкових капіталів: головні риси та особливості регулювання.
61. Міжнародні валютні ринки: динаміка, структура, регулювання.
62. Міжнародні виробничі мережі у глобальній економіці.
63. Міжнародні економічні союзи.
64. Міжнародні кредитні відносини: види та форми прояву.
65. Міжнародні фінансові ринки: загальна характеристика систем регулювання.
66. Національна система регулювання ринку послуг окремої країни.(за вибором)
67. Національні та міжнародні системи регулювання торгівлі сировинною продукцією.
68. Національні та міжнародні системи регулювання міжнародної міграції робочої сили (за вибором).
69. Національні та міжнародні системи регулювань захисту прав інтелектуальної власності (за вибором).
70. Обмежувальна ділова практика на міжнародних ринках.
71. Олігополістичні механізми організації міжнародних товарних ринків.
72. Особливості економічного співробітництва країн СНД.
73. Особливості інтеграційних процесів в Північній Америці (НАФТА-2).
74. Особливості координації господарської взаємодії країн ОЧЕС.
75. Особливості координації господарської взаємодії країн Південної Азії (СААРК).
76. Особливості регулювання світової торгівлі сировинними товарами.
77. Особливості тарифного регулювання у сучасній світовій торгівлі.
78. Офшорні зони у світовому господарстві.
79. Платіжний баланс та валютний курс: механізм взаємозв'язку і взаємодії.
80. Поглиблені зони вільної торгівлі як новий інструмент лібералізації світового господарства.
81. Правила походження товарів у механізмах зовнішньої торгівлі.
82. Проблеми регулювання платіжних балансів країн в сучасних умовах.

83. Регіональна система регулювання ринку послуг (на прикладі інтеграційного об'єднання).
84. Регулювання діяльності ТНК країнами ОЕСР.
85. Регулювання інвестиційних заходів, пов'язаних з торгівлею.
86. Регулювання міжнародних ринків фінансових деривативів.
87. Регулювання міжнародного руху капіталу.
88. Регулювання міжнародного трансферу технологій.
89. Регулювання міжнародної електронної торгівлі.
90. Регулювання міжнародної міграції робочої сили (по окремих країнах та регіональних об'єднаннях).
91. Регулювання міжнародної торгівлі ліцензіями.
92. Регулювання міжнародної торгівлі патентами.
93. Регулювання міжнародної торгівлі послугами.
94. Регулювання окремих міжнародних ринків послуг (за вибором).
95. Регулювання ринків цінних паперів у світовому господарстві.
96. Регулювання світової торгівлі сільськогосподарською продукцією.
97. Регулювання участі іноземних компаній у державних закупівлях.
98. Розвиток фіскального союзу країн ЄС.
99. Розвиток валютного Союзу країн ЄС.
100. Розвиток інноваційного союзу країн ЄС.
101. Розвиток інструментів преференційних торговельних угод.
102. Розвиток систем міжнародних торговельних режимів.
103. Розвиток системи антидемпінгового регулювання у світовому господарстві.
104. Розвиток Союзу ринків капіталі країн ЄС.
105. Роль захисних заходів у міжнародних економічних відносинах.
106. Роль кредитних агентств у розвитку світового фінансового ринку.
107. Роль міжнародних економічних організацій в сучасних МЕВ (за вибором).
108. Роль міжнародних організацій у регулюванні захисту прав інтелектуальної власності.
109. Роль та значення спільних економічних просторів.
110. Роль та значення субсидій у розвитку міжнародної торгівлі товарами та послугами.
111. Роль ЮНКТАД у розвитку міжнародної торгівлі.
112. Санітарні та фітосанітарні заходи як елемент механізму доступу на зовнішні ринки.
113. Світова організація торгівлі: механізми регулювання міжнародних економічних відносин.
114. СПЗ як форма світових кредитних грошей: проблеми функціонування.
115. Становлення системи регулювання міжнародної торгівлі текстильними товарами.

116. Структура механізму функціонування міжнародних товарних угод.
117. Структура та зміст протекціоністських заходів окремих країн за умов фінансових криз.
118. Структура та регулювання платіжного балансу.
119. Суверенні інвестиційні фонди у системі світового господарства.
120. Сутність та форми міжнародної економічної дезінтеграції.
121. Сучасна зовнішньоторговельна політика окремих країн. (за вибором)
122. Сучасні механізми міжнародної валютної інтеграції.
123. Технічні стандарти у світовій торгівлі.
124. Трансфертні ціни у міжнародній торгівлі.
125. Україна у міжнародних інтеграційних процесах.
126. Управління зовнішніми боргами у сучасній економіці.
127. Управління міжнародним портфелем державних боргових фінансових інструментів.
128. Уругвайський раунд переговорів в межах ГАТТ.
129. Фіскальна політика та фінансові інструменти регулювання МЄВ.
130. Форми міжнародного виробництва без участі у власності.
131. Форми міжнародної регуляторної кооперації.
132. Форми протекціонізму у сучасній світовій торгівлі.
133. Формування спільного європейського економічного простору.
134. Формування спільної економічної політики країн ЄС (за вибором по окремих сферах)
135. Роль торговельної політик у розвитку регіональних мереж доданої вартості.
136. Ефекти нетарифного регулювання міжнародної торгівлі.
137. Тарифні профілі країн (за вибором).
138. Розвиток цифрового союзу країн ЄС.
139. Регулювання міжнародної торгівлі та інвестицій в цифровій економіці.
140. Обмежувальна ділова практика у міжнародній торгівлі.
141. Гравітаційна модель для міжнародної торгівлі та інвестиції.
142. Регіональні правила та механізми міжнародного руху факторів виробництва (товари, послуги, інвестиції, інтелектуальна власність, робоча сила).
143. Роль експортного мита у сферах первинних товарів.
144. Міжнародна торгівлі функціями та торговельна політика.
145. Нетарифні засоби регулювання міжнародної торгівлі (за інструментами).

10. Практикум з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

I. Практичні ситуації/кейси/вправи.

Використовуючи аналітику, яка розміщена за лінком <https://www.ukrstat.gov.ua/> провести кількісно-якісний аналіз однієї з форм міжнародних економічних відносин України з країнами світу чи ЄС (до 5 країн для порівняння):

- торгівля товарами ("Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність");

- торгівля послугами ("Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність");

- міжнародна міграція (Демографічна та соціальна статистика / Населення та міграція);

- прями інвестиції ("Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність").

Здійснити аналіз з описанням та відповідними висновками. Аналітичне порівняння подавати у вигляді таблиць чи відповідних рисунків, використовуючи Excel).

II. Тести.

1. Регулювання міжнародних економічних відносин здійснюється на основі:

а) міжнародних договорів, рішень міждержавних економічних конференцій і рішень міжнародних організацій;

б) рішень міжнародних інститутів, а також рішень міжнародних комісій і комітетів;

в) рішень міжнародних регіональних організацій.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

2. Елементами регулювання міжнародних економічних відносин є :

а) політико-організаційні норми;

б) вироблення домовленостей щодо застосування на національному рівні комплексу торгово-політичних засобів впливу на міждержавні зв'язки;

в) принципи, інструменти, методи управління, інституційно-правові структури.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

3. Механізм регулювання міжнародних економічних відносин має два взаємозв'язані рівні:

а) міждержавний і наднаціональний;

б) національний і міжнародний;

в) глобальний і регіональний.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

4. Зазначте рівень розвитку міжнародних економічних відносин, в якому загальні закономірності виявляються як синтез усіх економічних відносин між країнами, що розвиваються на основі універсальних закономірностей:

- а) регіональний;
- б) загальносвітовий (інтернаціональний);
- в) національний.
- г) всі відповіді вірні.
- д) вірної відповіді немає.

5. Яка з форм міжнародних економічних відносин зумовлює створення спільних підприємств?

- а) виробниче співробітництво;
- б) наукове-технічне співробітництво;
- в) міграція робочої сили.
- г) всі відповіді вірні.
- д) вірної відповіді немає.

6. Об'єкти міжнародних економічних відносин — це:

- а) транснаціональні корпорації;
- б) міжнародні організації;
- в) експорт (імпорт) товарів (послуг, робіт).
- г) всі відповіді вірні.
- д) вірної відповіді немає.

7. Суб'єкти міжнародних економічних відносин — це:

- а) експорт (імпорт) товарів (послуг);
- б) місцеві органи влади;
- в) юридичні та фізичні особи, що мають право на здійснення міжнародних відносин.
- г) всі відповіді вірні.
- д) вірної відповіді немає.

8. Загальний принцип міжнародних економічних відносин — це:

- а) суверенна рівність держав;
- б) невід'ємний суверенітет держав над своїми природними ресурсами і економічною діяльністю;
- в) свобода вибору форми організації зовнішньо - економічною діяльністю.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

9. Спеціальний принцип міжнародних економічних відносин — це:

- а) співпраця держав з метою розвитку;
- б) принцип найбільшого сприяння розвитку відносин;
- в) принцип взаємної вигоди.
- г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

10. Які з форм міжнародних економічних відносин є традиційними, що склалися в історично тривалий період ? :

а) міжнародна торгівля;

б) науково-технічне співробітництво;

в) міжнародно-економічними відносинами у сфері надання послуг.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

11. Міжнародний поділ праці — це:

а) переміщення осіб найманої праці між країнами і перерозподіл робочої сили між сферами світового господарства;

б) спеціалізація окремих країн на виробництві окремих товарів для обміну ними;

в) міжнародні відносини, де основним товарним об'єктом є різні види послуг.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

12. Інтернаціоналізація господарського життя — це:

а) процес переростання виробничими силами кордонів національних господарств;

б) процес усунення будь-яких проявів нерівномірності і дискримінації у світових зв'язках;

в) процес розширеного відтворення в усіх країнах світу.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

13. Кооперація виробництва — це:

а) виконання окремих технологічних процесів;

б) складний процес об'єднання діяльності;

в) процес виробництва певного товару або сукупності товарів.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

14. Спеціалізація виробництва — це:

а) процес об'єднання діяльності;

б) процес розділення окремих видів діяльності;

в) процес налагодження виробничих зв'язків.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

15. Основний вид міжнародного поділу праці:

а) технологічний;

б) загальний;

в) міжгалузевий.

- г) всі відповіді вірні.
- д) вірної відповіді немає.

16. Основний вид міжнародної спеціалізації:

- а) комерційна;
- б) товарна;
- в) часткова.
- г) всі відповіді вірні.
- д) вірної відповіді немає.

17. Основна форма міжнародної кооперації:

- а) предметна;
- б) галузева;
- в) економічна.
- г) всі відповіді вірні.
- д) вірної відповіді немає.

18. Показники виробництва кон'юнктури світового товарного ринку:

- а) якісні характеристики товару;
- б) рух портфеля замовлень;
- в) обсяги і рух товарних запасів.
- г) всі відповіді вірні.
- д) вірної відповіді немає.

19. Показники попиту і пропозиції кон'юнктури світового товарного ринку:

- а) нові методи торгівлі;
- б) платоспроможність населення;
- в) головні країни - виробники товару.
- г) всі відповіді вірні.
- д) вірної відповіді немає.

20. Показники цін кон'юнктури світового товарного ринку:

- а) зміна цін на сировину і напівфабрикати;
- б) динаміка капітальних вкладень до галузі;
- в) платоспроможність населення.
- г) всі відповіді вірні.
- д) вірної відповіді немає.

21. Ціноутворюючі фактори:

- а) здійснення платежів у вільноконвертованій валюті;
- б) вплив інфляції на ціни;
- в) співвідношення попиту і пропозиції.
- г) всі відповіді вірні.
- д) вірної відповіді немає.

22. Високий рівень світових цін — це:

- а) ціни безготівкових розрахунків;

б) реальна купівля товару з негайною оплатою у вільноконвертованій валюті;

в) ціни за програмами допомоги.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

23. Низький рівень світових цін — це:

а) ціни за програмами допомоги;

б) ціни клірингових розрахунків;

в) ціни за сферою розповсюдження.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

24. Яку форму кон'юнктури світового товарного ринку характеризують перевищення пропозиції над попитом, зниження цін і зменшення кількості торговельних угод, що укладаються?

а) високу;

б) понижувальну;

в) підвищену.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

25. Торговельно-економічні показники кон'юнктури світового товарного ринку:

а) динаміка експортних цін;

б) поява нових товарів;

в) обсяги обміну між головними країнами-експортерами та імпортерами товарів (робіт та послуг).

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

26. Баланси міжнародних розрахунків — це:

а) різниця вартісних обсягів в експорті та імпорті;

б) співвідношення грошових вимог і зобов'язань, надходжень і платежів між країнами;

в) грошові валютні розрахунки і платіжні відносини між країнами за отримані товари і кредити, що відображаються у балансах міжнародних розрахунків.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

27. Міжнародні організації по критерію компетенції бувають:

а) регулюючі і консультативні;

б) універсальні і спеціальні;

в) координаційно-інформаційні.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

28. Міжнародні міждержавні організації — це:

а) організаційно оформлені по сумісних або близьких соціальних, політичних, економічних, ідейних, професійних і інших інтересах об'єднання різних суспільних угруповань з різних країн;

б) об'єднання держав, які створені на основі міжнародної угоди, оформлені в систему постійно діючих органів, мають певну і узгоджену мету;

в) організації, членами яких є представники всіх (майже всіх) країн світу.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

29. Міжнародні недержавні організації — це:

а) організаційно оформлені по сумісних або близьких соціальних, політичних, економічних, ідейних, професійних і інших інтересах об'єднання різних суспільних угруповань з різних країн;

б) організації, членами яких є представники всіх (майже всіх) країн світу або регіонів;

в) об'єднання держав, які створені на основі міжнародної угоди, оформлені в систему постійно діючих органів, мають певну і узгоджену мету.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

30. Глобальні міжнародні організації — це:

а) організації, членами яких є представники всіх (майже всіх) країн світу або регіонів;

б) організації, в роботі яких бере участь велика кількість представників певного регіону;

в) організації, створені з представників невеликої кількості одного або декількох регіонів.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

31. Регіональні міжнародні організації — це:

а) організації, які охоплюють широкий круг відносин між членами (економічних, політичних, культурних і тому подібне) багатоцільових установ;

б) організації, в роботі яких бере участь велика кількість представників певного регіону;

в) організації, створені з представників невеликої кількості одного або декількох регіонів.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

32. Універсальні міжнародні організації — це:

а) об'єднання держав, які створені на основі міжнародної угоди, оформлені в систему постійно діючих органів, мають певну мету;

б) організації, які охоплюють широкий круг відносин між членами (економічних, політичних, культурних і тому подібне) багатоцільових установ;

в) організаційно оформлені по сумісних або близьких соціальних, політичних, економічних, ідейних, професійних і інших інтересах об'єднання різних суспільних угруповань з різних країн.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

33. Спеціальні міжнародні організації — це:

а) об'єднання держав, які створені на основі міжнародної угоди, оформлені в систему постійно діючих органів, мають певну мету;

б) організації, які мають обмежені цілі, створені для співпраці в одній галузі або охоплюють певний напрям діяльності;

в) організації, створені з представників невеликої кількості одного або декількох регіонів.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

34. Міжнародна організація — це:

а) тимчасові міжнародні органи, діяльність яких не регулюється міжнародно-правовими нормами;

б) органи, які створюються на підставі міжнародної угоди, їх діяльність має постійний характер;

в) стабільний інститут багатобічних міжнародних відносин, який має узгоджені учасниками цілі, свої постійні органи, а також специфічні політико-організаційні норми.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

35. Міжнародні організації за критерієм членства в них держав бувають:

а) глобальні і субрегіональні;

б) міждержавні, недержавні і змішані;

в) міжнародні, наднаціональні і регіональні.

г) всі відповіді вірні.

д) вірної відповіді немає.

11. Рекомендовані джерела інформації:

Основна

1. Андрощук І.О., Музиченко А.С. Протекціонізм в Україні: вплив на ринкові відносини з країнами-партнерами. Вісник Чернівецького

торговельно-економічного інституту. Економічні науки, вип. І (85). Чернівці, 2022. С. 8-20.

2. Андрощук І.О., Рябоволик Т.Ф. Людський потенціал в умовах євроінтеграції України. Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство Випуск 42/2022. С. 7-13.

3. Андрощук І.О., Рябоволик Т.Ф., Горпинченко О.В. Сучасні міграційні процеси та їх вплив на розвиток економіки України. Причорноморські економічні студії. Випуск 74/2022. С. 71-82.

4. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В.В. Дергачова, К.О. Кузнєцова, І.М. Манаєнко, В.А. Мельникова, О.С. Ченуша – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 340 с

5. Кібік О. М., Нестерова К. С., Хаймінова Ю. В. Міжнародна економіка: навч.-метод. посібн. Одеса, 2020. 85 с

6. Козак Ю.Г. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 400 с

7. Мазаракі А.А., Мельник Т.М. Міжнародні економічні відносини : підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 612 с.

8. The European Union. What it is and what it does. URL: <https://op.europa.eu/webpub/com/eu-what-it-is/en/index.html>

9. Viphindrartin S. & Bawono S. (2021). International Economics. Publisher: Triple Nine Communication Press. URL: https://www.researchgate.net/publication/362846929_International_Economics

Додаткова

1. Глобалізаційні процеси у світовій економіці: виклики та можливості для України: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – Електрон. дані. – К., 2022. 264 с. URL: <http://ief.org.ua/wpcontent/uploads/2022/10/Globalizaciyniprocesy-u-svitoviy-economici.pdf>

2. Andersson, E. (2020). Reconstructing the Global Political Economy: An Analytical Guide. Bristol : Bristol University Press.

Онлайн-курси

1. International Organizations Management. URL: <https://www.coursera.org/learn/international-organizations-management/course-inbox>.